

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí k 1. 1. 2022

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí – dále jako ZSPOD

V § 2a ZSPOD najdeme nové vymezení pojmů:

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) **jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte** fyzická osoba, které bylo dítě svěřeno do osobní péče rozhodnutím soudu, a to ode dne vykonatelnosti takového rozhodnutí,
- b) **osobou v evidenci** fyzická osoba, která je vedena v evidenci osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči po přechodnou dobu,
- c) **osobou pečující** fyzická osoba,
  1. které bylo dítě svěřeno do pěstounské péče, pěstounské péče po přechodnou dobu nebo předpěstounské péče,
Tedy přechodný pěstoun je v době, kdy má v PPPD svěřeno dítě, považován jak za osobu v evidenci, tak za osobu pečující.
  2. která osobně pečuje o dítě v průběhu řízení o svěřeni dítěte do její pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo o jejím jmenování poručníkem dítěte, pokud bylo zahájeno z moci úřední,
Tedy za osobu pečující je považována také osoba, která již fakticky pečuje o dítě/děti a teprve byl na soud návrh na svěřeni do PP/předPP nebo bylo řízení o jmenování poručníkem zahájeno z moci úřední (tedy návrh soudu). S tím souvisí také problematika uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče – od 1. 1. 2022 lze i s takovou osobou uzavřít dohodu (i když neexistuje pravomocné či vykonatelné rozhodnutí soudu).
  3. která osobně pečuje o dítě, **podala-li návrh** na svěřeni dítěte do její pěstounské péče nebo předpěstounské péče nebo návrh na její jmenování poručníkem dítěte a není-li tato osobní péče o toto dítě zjevně bezdůvodná,
Návrh k soudu teda podala samotná soba, která fakticky osobně o dítě pečuje. Tzv. bezdůvodnost péče posuzuje OSPOD dítěte dle § 16a ZSPOD.
  4. která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje.
- d) nezaopatřeným dítětem nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího státní sociální podporu,
- e) ústavním zařízením zařízení pro péči o děti nebo mládež poskytující plné přímé zaopatření,
- f) poskytováním plného přímého zaopatření je poskytování stravování, ubytování a ošacení.

V § 47a odst. 1 ZSPOD najdeme nově rozdělení pěstounské péče na zprostředkovanou a nezprostředkovanou:

(1) Pro účely části páté se považuje za

- a) pěstounskou péči osobní péče poskytovaná osobou pečující,
- b) **zprostředkovanou pěstounskou péči**
  1. pěstounská péče poskytovaná dítěti osobou pečující po doručení oznámení o vhodnosti této osoby stát se pěstounem tohoto dítěte podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3,
Tj. oznámení KÚ v rámci zprostředkování PP), stejně jako dnes – klasická pěstounská péče tzv. trvalejší
  2. pěstounská péče na přechodnou dobu,
  3. pěstounská péče poskytovaná sourozenci dítěte svěřeného do pěstounské péče podle bodu 1, je-li poskytovaná toutéž osobou pečující,

Případy, kdy OSPOD osloví již fungující dlouhodobé pěstouny (kteří prošli přípravou a první dítě jim bylo zprostředkováno KÚ/OSPOD), že se narodil sourozenec dítěte, které již mají svěřené do PP. I když toto druhé dítě nezprostředkuje KÚ/OSPOD a bude se psát přímo předběžné opatření na soud, PP se bere jako zprostředkovaná, tedy dle prvního dítěte.

- c) **nezprostředkovanou pěstounskou péčí** pěstounská péče, která není zprostředkovanou pěstounskou péčí podle písmene b).

Tedy ostatní pěstouni – osoby příbuzné nebo dítěti blízké, které nezprostředkoval KÚ/OSPOD, tedy osoby neprošli odbornou přípravou a psychologickým posouzením. Z praxe – o tyto děti požádaly soud přímo osoby příbuzné nebo dítěti blízké nebo po dohodě s nimi návrh podal OSPOD dítěte.

V případě, že z pohledu občanského práva dojde ke změně formy péče u téže osoby pečující a téhož svěřeného dítěte, kdy z pohledu sociálně-právní ochrany dětí šlo u předchozí formy o „pěstounskou péči zprostředkovanou“, **je třeba na pokračující osobní péči nadále pohlížet jako na zprostředkovanou**, neboť novým soudním rozhodnutím se nezakládají zcela nové skutečnosti, ale z pohledu práva sociálně-právní ochrany dětí jde pouze o formální změnu, **faktické postavení stran právního poměru - osoby pečující a svěřeného dítěte – trvá**. To platí pro všechny případy „forem“, zmíněných zejm. v ust. § 2a písm. c) ZSPOD.

Tedy je třeba pěstounskou péči považovat vždy za zprostředkovanou, pokud se osoba pečující stala takovou osobou **nejprve** proto, že

- a) po doručení oznámení o vhodnosti stát se pěstounem a po podání návrhu k soudu dítě ještě před soudním rozhodnutím převzala se souhlasem zákonného zástupce dítě do faktické péče, a teprve s odstupem soud toto převzetí „potvrdil“ meritorním svěřením dítěte do péče téže osoby pečující,
- b) jí bylo dítě svěřeno do předpěstounské péče, a následně soud rozhodl o změně formy svěřením na péči pěstounskou,
- c) jí bylo dítě svěřeno do pěstounské péče a následně soud rozhodl o jejím jmenování poručníkem svěřeného dítěte,
- d) byla poručníkem dítěte a v souvislosti se zánikem funkce poručníka jí soud svěřené dítě svěřil do péče předpěstounské nebo pěstounské,
- e) dítěti poskytovala pěstounskou péči na přechodnou dobu a následně soud rozhodl o změně formy péče na předpěstounskou péči, pěstounskou péči (tzv. dlouhodobou) nebo tuto osobu jmenoval poručníkem.

Podstatné je tedy **nepřerušené trvání vztahu** téže „osoby pečující“ (ve smyslu § 2a písm. c) ZSPOD) a „svěřeného dítěte“ ve smyslu ZSPOD, naopak změny právní formy takové péče ve smyslu občanského práva hmotného pro účely sociálně-právní ochrany dětí podstatné nejsou.

Trvajícím „pěstounskou péčí“ ve smyslu § 47a odst. 1 písm. a) ZSPOD poskytovaná toutéž osobou pečující stejnému svěřenému dítěti, zůstává „zprostředkovanou pěstounskou péčí“ ve smyslu § 47a odst. 1 písm. b) i tehdy, pokud se hmotněprávní důvody (formy) takové péče, vyjmenované v § 2a písm. c) bodech 1. až 4. ZSPOD, v průběhu trvání takové péče mění, a to případně i opakovaně.

Za zprostředkovanou pěstounskou péčí (ve smyslu ZSPOD a pro účely dávek pěstounské péče) je třeba považovat také pěstounskou péči **vykonávanou manželem zprostředkovaného pěstouna**, byť on sám původně zprostředkovan dítěti jako náhradní rodič nebyl. Jde o např. o situace, kdy:

- zprostředkování pěstounské péče žádá jen jeden z manželů (nutný je ale souhlas i druhého manžela), je zařazen do příslušné evidence a je mu doručeno oznámení o vhodnosti vůči konkrétnímu dítěti, následně je ale podán návrh na svěřením tohoto dítěte do společné péče obou manželů a takto i soud rozhodne,

- zprostředkovaná pěstounka se vdá a dojde ke svěřeni dítěte původně v pěstounské péči jen paní do společné pěstounské péče manželů (ev. nastaly důvody pro jmenování poručníka, tudíž dítěti byli jmenováni oba manželé společnými poručníky),
- dítě bylo svěřeno do přechodné pěstounské péče osobě v evidenci, šlo tedy o zprostředkovanou pěstounskou péči, následně došlo ke svěřeni tohoto dítěte do společné (dlouhodobé) pěstounské péče obou manželů, o odměnu pěstouna žádá manžel, kterého je nutné považovat rovněž za pěstouna zprostředkovaného.

Jak dokládat, že jde o zprostředkovanou PP

Zprostředkovanou pěstounskou péčí je podle § 47a odst. 1 písm. b) bod 1 ZSPOD pěstounská péče poskytovaná dítěti osobou pečující po doručení **oznámení o vhodnosti** této osoby stát se pěstounem tohoto dítěte podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ZSPOD. Zájemce o pěstounskou péči byl krajským úřadem po absolvování odborného posouzení a příprav k přijetí do rodiny zařazen do příslušné evidence a následně vybrán jako vhodný náhradní rodič (pěstoun, poručník) pro konkrétní dítě. Skutečnost podle bodu 1. prokáže osoba pečující Úřadu práce ČR dokumentem „Oznámení o vhodnosti“, vydaným příslušným krajským úřadem podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3 ZSPOD.

Do 31. 12. 2012 zprostředkování pěstounské péče provádělo též MPSV ČR, tudíž oznámení o vhodnosti byla vydávána také ze strany MPSV ČR, a do roku 2000 o zprostředkování rozhodovaly okresní úřady. Oznámení o vhodnosti nemá předepsanou formu, **musí však být písemné**. Tedy bude stačit i např. e-mail či jiný dokument, ze kterého bude zřejmé, že kompetentní orgán (krajský úřad, MPSV do 2013 či okresní úřad do r. 2000) **vybral pro konkrétní dítě konkrétního žadatele**.

Zda jde o zprostředkovanou či nezprostředkovanou pěstounskou péči se posuzuje vždy vůči každému dítěti samostatně. Mohou tedy nastat kombinace obou forem pěstounské péče – např. manželé prošli procesem odborného posouzení ze strany krajského úřadu a byli zařazeni do evidence pro zprostředkování pěstounské péče. Následně byli vybráni krajským úřadem jakožto vhodní náhradní rodiče pro konkrétní dítě, kterému krajský úřad zprostředkoval náhradní rodinnou péči. Na základě oznámení o vhodnosti podle § 24 odst. 2 písm. a) a odst. 3 zákona o SPOD došlo k seznámení manželů a dítěte, následně manželé podali návrh na svěřeni nezletilého do předpěstounské péče, soud jim vyhověl, posléze došlo ke svěřeni do péče pěstounské. Za péči o toto dítě manželům (resp. jednomu z nich dle dohody) náleží odměna pěstouna podle § 47j odst. 1 písm. a) zákona o SPOD. Následně se manželé ujali péče o syna své sousedky, která byla hospitalizovaná v nemocnici. Chlapce znali od narození, mají spolu vybudován vztah. Zdravotní stav jeho matky se nelepšil a nikdo jiný z chlapcovy rodiny jej do péče nemohl převzít. Manželé tedy požádali o svěřeni chlapce do své pěstounské péče – vůči tomuto dítěti jsou nezprostředkovaní pěstouni a k odměně pěstouna za dítě ve zprostředkované pěstounské péči pobírají příspěvek při pěstounské péči za péči poskytovanou synovi sousedky. Na obě děti pak příspěvek na úhradu potřeb dítěte.

Uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče

Problematika upravena v § 47b ZSPOD a návazně také vymezení osoby pečující a osoby v evidenci v již zmíněném § 2a ZSPOD.

Na žádost osoby podle § 2a písm. c) bodu 2 nebo 3 ZSPOD pro účely rozhodování o dávkách pěstounské péče a **pro účel uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče** vydává OÚ ORP (tj. OSPOD dle trvalého pobytu žadatele) VYJÁDŘENÍ, zda osoba o dítě osobně pečuje a u osoby podle § 2a písm. c) bodu 3 ZSPOD také, zda péče této osoby o dítě je či není **zjevně bezdůvodná**.

Pokud jde o osobu pečující dle § 2a písm. c) bodu 1., tato je povinna před uzavřením dohody o výkonu PP předložit pravomocné rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do její předpěstounské nebo pěstounské péče.

Pokud jde o osobu pečující dle § 2a písm. c) bodu 2., tato musí předložit usnesení soudu o zahájení řízení ve věci svěřeni dětí do předpěstounské, pěstounské nebo jmenování poručníkem dítěte a také písemné Vyjádření příslušného OSPOD o fakticitě a důvodnosti péče o konkrétní dítě, o které daná osoba pečující pečuje.

Pokud jde o osobu pečující dle § 2a písm. c) bodu 3., tato musí předložit návrh podaný soudu na svěřeni dítěte do její předpěstounské, pěstounské péče nebo návrh na její jmenování poručníkem dítěte a také písemné Vyjádření příslušného OSPOD o fakticitě a důvodnosti péče o konkrétní dítě, o které daná osoba pečující pečuje.

Na žádost osoby pečující podle § 2a písm. c) bodu 2. nebo 3. pro účel uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče vydává OÚ ORP (tj. OSPOD dle trvalého pobytu osoby pečující) VYJÁDŘENÍ, zda osoba o dítě osobně pečuje a u osoby podle § 2a písm. c) bodu 3. také, zda péče této osoby o dítě je či není zjevně bezdůvodná dle § 16a odst. 3 ZSPOD.

Pokud jde o osobu v evidenci dle § 2a písm. b) a písm. c) bodu 1., pak musí předložit pravomocné rozhodnutí krajského úřadu o zařazení do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu.

Dle **§ 16a odst. 4 ZSPOD** se osobní péče o dítě považuje vždy za **zjevně bezdůvodnou**, pokud:

- a) o dítě může osobně pečovat některý z rodičů nebo poručník,
- b) o péči o dítě bylo rozhodnuto a nedošlo k podstatné změně poměrů,
- c) je jí sledován nepoctivý úmysl,
- d) jde o péči osoby, která dítě protiprávně zadržuje, nebo
- e) je zjevným zneužitím práva.

Dávky pěstounské péče po novele

Změna dávek pro pěstouny s ohledem na rozlišení pěstounské péče na zprostředkovanou a nezprostředkovanou. Stát má za cíl systémově odlišit profesionální pěstounskou péči a péči osob, které pečují o děti jakožto osoby příbuzné či blízké a neprošly odborným posuzováním a přípravou.

Nová je možnost výplaty dávek pěstounské péče již po podání návrhu na svěřeni dítěte do předpěstounské či pěstounské péče nebo jmenování poručníkem s osobní péčí během soudního řízení za současného posouzení fakticity péče ze strany OSPOD.

Dávky pěstounské péče upravuje novela ZSPOD **od § 47e a dále.**

Okruh dávek pěstounské péče

Dávkami pěstounské péče jsou

- a) příspěvek na úhradu potřeb dítěte,
- b) odměna pěstouna,
- c) příspěvek při převzetí dítěte
- d) příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla,
- e) příspěvek při pěstounské péči.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte *Beze změn pro pěstouny (včetně výše). Nově mají nárok také osoby, kterým bylo dítě svěřeno do péče jiné osoby podle § 953 OZ (svěřenectví) – po odečtení výživného stanoveného soudem.*

V případě **předání dítěte do péče jiné osoby pečující** se příspěvek na úhradu potřeb dítěte vyplatí té osobě pečující, která o dítě pečovala po delší část měsíce; v případě rovnosti doby péče určí příjemce příspěvku krajská pobočka Úřadu práce ČR, viz § 47f odst. 1 ZSPOD.

Nově je finanční ohodnocení pěstounů nastaveno jako pohyblivá částka - koeficient životního minima nebo minimální mzdy, tedy s navýšením těchto částek se finanční ohodnocení automaticky zvyšuje.

Odměna pěstouna - § 47i

(1) **Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující, která poskytuje dítěti zprostředkovanou pěstounskou péči, a osoba v evidenci.** Nevznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b nebo vznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b, ale nebylo-li o něj požádáno, nárok na odměnu pěstouna má i fyzická osoba, která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo osobně pečujícím poručníkem poskytujícím dítěti zprostředkovanou pěstounskou péči, a to po dobu, po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Nárok na odměnu pěstouna má fyzická osoba podle věty druhé též tehdy, jestliže nezaopatřené dítě, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než tento příspěvek.

Stručně a zjednodušeně, na odměnu pěstouna mají nárok pěstouni zprostředkovaní, tzn. prošli přípravou a posuzováním a pěstouni na přechodnou dobu.

§ 47j

(1) U osoby pečující, která zároveň není osobou v evidenci, činí odměna pěstouna za kalendářní měsíc, není-li dále stanoveno jinak, *(tedy dlouhodobý pěstoun, který je zprostředkovaným pěstounem)*

- a) **1násobek** minimální mzdy za měsíc při péči o 1 dítě,
- b) **1,2násobek** minimální mzdy za měsíc při péči o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),
- c) **1,5násobek** minimální mzdy za měsíc při péči o 2 děti,
- d) **2násobek** minimální mzdy za měsíc při péči o 3 děti nebo o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(2) Výše odměny osoby v evidenci za kalendářní měsíc, není-li dále stanoveno jinak, činí *(čili pěstouna na přechodnou dobu)*

- a) **1,8násobek** minimální mzdy za měsíc, jde-li o osobu v evidenci, která není zároveň osobou pečující, anebo je-li zároveň osobou pečující, které je do péče svěřeno 1 dítě,
- b) **2násobek** minimální mzdy za měsíc, je-li osoba v evidenci zároveň osobou pečující, které je do péče svěřeno 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost),
- c) **2,2násobek** minimální mzdy za měsíc, je-li osoba v evidenci zároveň pečující osobou, které je do péče svěřeno 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(3) Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna podle odstavce 1 písm. b) a d) **zvyšuje** o 0,5násobek minimální mzdy za měsíc nebo o 0,7násobek minimální mzdy za měsíc, jde-li o dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(4) Za každé další dítě svěřené do péče osoby v evidenci se odměna pěstouna podle odstavce 2 **zvyšuje** o 0,3násobek minimální mzdy za měsíc nebo o 0,5násobek minimální mzdy za měsíc, jde-li o dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislosti) nebo ve stupni IV (úplná závislost).

(5) Odměna pěstouna se poskytuje i po dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény osoby pečující nebo osoby v evidenci, nejdéle však do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém dočasná pracovní neschopnost vznikla nebo ve kterém byla nařízena karanténa. Je-li dítě svěřené osobě pečující v plném přímém zaopatření ústavního zařízení nebo v osobní péči jiné osoby, odměna pěstouna za péči o tyto děti nenáleží.

(6) Odměna pěstouna nenáleží osobě v evidenci po dobu, po kterou je přerušeno vedení v evidenci osob, které mohou poskytovat pěstounskou péči po přechodnou dobu.

§ 47k

Odměna pěstouna se pro účely zákonů upravujících daně z příjmů, pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na všeobecné zdravotní pojištění **považuje** za příjem ze závislé činnosti.

Příspěvek při pěstounské péči - § 47ja

Jde o zcela novou dávku, určenou pro nezprostředkované pěstouny. Nově se už nebude posuzovat „zvláštní zřetel“, ale nárok má ze zákona každý nezprostředkovaný pěstoun.

(1) **Nárok na příspěvek při pěstounské péči má osoba pečující poskytující dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči.** Nevznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b nebo vznikl-li nárok na zaopatřovací příspěvek podle § 50b, ale nebylo-li o něj požádáno, nárok na příspěvek při pěstounské péči má i fyzická osoba, která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo osobně pečujícím poručníkem poskytujícím dítěti nezprostředkovanou pěstounskou péči, a to po dobu, po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Nárok na příspěvek při pěstounské péči má fyzická osoba podle věty druhé též tehdy, jestliže nezaopatřené dítě, které jí bylo svěřeno do péče, nemá po dosažení zletilosti nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte jen proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než tento příspěvek.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, výše příspěvku při pěstounské péči za kalendářní měsíc za každé svěřené dítě je dána **součinem částky životního minima jednotlivce a koeficientu 2,3.**

(3) Má-li osoba pečující vůči dítěti vyživovací povinnost, výše příspěvku při pěstounské péči za kalendářní měsíc za každé jí svěřené dítě je dána **součinem částky životního minima jednotlivce a koeficientu 1,8.** *To jsou pěstouni – prarodiče, dávku mají ještě nižší s ohledem na subsidiární vyživovací povinnost.*

(4) Výše příspěvku při pěstounské péči za kalendářní měsíc za dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), III (těžká závislost) nebo IV (úplná závislost), je dána součinem částky životního minima jednotlivce a koeficientu 5,5. Ustanovení odstavce 3 se v případě stanovení výše příspěvku při pěstounské péči podle věty první neuplatní.

Nová dávka příspěvek při pěstounské péči není pro účely zákonů o dani z příjmů a sociální a zdravotní pojištění brána (na rozdíl od odměny pěstouna) jako příjem ze závislé činnosti – částky jsou v „čistém“.

Příspěvek při převzetí dítěte - § 47I

(1) Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče; příspěvek při převzetí dítěte, jde-li o totéž dítě, náleží osobě pečující jen jednou.

(2) Výše příspěvku při převzetí dítěte činí, jde-li o dítě ve věku

- a) do 6 let 8000 Kč,
- b) od 6 let do 12 let 9000 Kč,
- c) od 12 let do 18 let 10000 Kč.

(3) Převzala-li osoba pečující dítě do **pěstounské péče po přechodnou dobu**, nesmí součet příspěvků při převzetí dítěte u této osoby pečující přesáhnout 40 000 Kč v období posledních 12 kalendářních měsíců přede dnem podání žádosti o tento příspěvek. *Tedy u PPPD zastropováno na max. 40 000,- Kč za rok.*

(4) Příspěvek při převzetí dítěte se vyplatí jednorázově.

Zaopatřovací příspěvek – od § 50b až § 50u

Cílem je sjednocení podmínek zaopatření mladých lidí, kteří po dosažení zletilosti odcházejí z pěstounské péče, poručnické péče nebo z ústavní výchovy **a nadále splňují podmínku nezaopatřenosti** (pokračují v soustavné přípravě na budoucí povolání studiem na střední nebo vysoké škole).

Nezaopatřenost dítěte se posuzuje dle zákona č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, § 11, odst. 1. **Plná svéprávnost** se posuzuje dle občanského zákoníku.

Do konce roku 2027 je však pro oprávněné osoby odcházející z pěstounské péče zachována **možnost volby** mezi uplatněním nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte (+ na odměnu pěstouna pro bývalého pěstouna/poručníka) a mezi uplatněním nároku na opakující se zaopatřovací příspěvek. Jednorázový zaopatřovací příspěvek nahradí dosavadní jednorázový příspěvek při ukončení pěstounské péče, na který bude vznikat nárok nejpozději do 31. 12. 2021. Jednorázový příspěvek tak zůstává, nově dle §50c novely ZSPOD, podmínky viz níže.

Významné je rozdělení na 2 typy příspěvku:

OPAKUJÍCÍ SE zaopatřovací příspěvek (dále také ZP) (**§ 50b**) je vyplácen nezaopatřenému mladému dospělému (dále také MD). Jeho výše činí 15.000 Kč za měsíc.

Příklad z praxe: Pokud po dosažení 18ti let nezůstává dítě v pěstounské rodině (jde např. do Domu na půl cesty nebo do pronájmu) a nadále studuje, pak má na tento příspěvek nárok, po splnění níže uvedených podmínek.

Podmínkou je, že dítě má vypracován **individuální plán podle § 50d** a poskytuje součinnost při jeho vyhodnocování a aktualizaci. Pracovník OSPOD dítěte, u kterého je předpoklad vzniku nároku na opakující se ZP, musí zahájit spolupráci se **sociálním kurátorem** nejpozději 6 měsíců před dosažením zletilosti.

Podmínky nároku:

- ✓ náhradní péče před dosažením zletilosti trvala alespoň 12 měsíců (ústavní výchova, ZDVOP, zprostředkovaná PP) nebo 3 roky (nezprostředkovaná PP),
- ✓ oprávněná osoba je nezaopatřeným dítětem podle zákona o státní sociální podpoře,
- ✓ nebyla pravomocně odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, který dosud nebyl zahlazen, a
- ✓ má vypracován individuální plán mladého dospělého Podle § 50d a poskytuje sociálnímu kurátorovi OÚORP součinnost při jeho vyhodnocování a aktualizaci

Nárok nevzniká, pokud MD zůstane i po nabytí plné svéprávnosti tzv. “na dohodu” v ústavní výchově nebo v pěstounské rodině. V prvním případě je MD zaopatřen pobytem v zařízení, ve druhém případě pobírá i nadále příspěvek na úhradu potřeb a pěstoun odměnu pěstouna (případně příspěvek při pěstounské péči od r. 2022). Změní-li se situace a MD je stále nezaopatřeným, pak lze vždy požádat o opakující se zaopatřovací příspěvek.

Příklad z praxe: Pokud po dosažení 18ti let zůstává dítě v pěstounské rodině a studuje, nemá na tento příspěvek nárok, protože pobírá dávku – příspěvek na úhradu potřeb a pěstoun odměnu/příspěvek při PP.

JEDNORÁZOVÝ zaopatřující příspěvek (§ 50c) nahradí dosavadní jednorázový **příspěvek při ukončení PP**, na který bude vznikat nárok nejpozději do 31. 12. 2021.

Nárok vznikne mladému dospělému, který byl ke dni dosažení zletilosti nebo plné svéprávnosti v pěstounské péči nebo v ústavní výchově, avšak není nezaopatřeným dítětem nebo přestane splňovat podmínky nároku na opakující se zaopatřovací příspěvek (např. (ukončení nezaopatřenosti, nespolečné se sociálním kurátorem). Jeho výše činí 25.000 Kč.

Z praxe: Typicky situace, kdy dítě např. v 18 letech dostuduje, osamostatní se a opouští pěstounskou rodinu.

Nárok nevzniká, pokud MD zůstane i po nabytí plné svéprávnosti tzv. “na dohodu” v ústavní výchově nebo v pěstounské rodině. V prvním případě je MD zaopatřen pobytem v zařízení, ve druhém případě pobírá i nadále příspěvek na úhradu potřeb a pěstoun odměnu pěstouna/příspěvek při PP. Nárok také nemá MD, který dostal věcnou pomoc nebo jednorázový peněžitý příspěvek dle § 33 zákona o ústavní výchově.

Zpracovala: Mgr. Ivana Dorotíková